

Twee schroeven over de Maas

Michel Bakker

Het museum Boijmans Van Beuningen bewaart in het depot een bijzonder kunstwerk van de van oorsprong Zweedse kunstenaar Claes Oldenburg. Het is een model van zijn Schroefbrug over de Nieuwe Maas te Rotterdam. De brug is nooit gerealiseerd, maar in de beeldentuin van het museum staat een iconische verwijzing.

Claes Oldenburg werd in 1929 in Stockholm geboren. Hij verhuisde naar de Verenigde Staten waar hij aan de Yale University kunst en literatuur studeerde, later – van 1950 tot 1954 – volgde hij de kunstopleidingen aan het SAIC (School of the Art in Chicago). Vanaf het begin van zijn loopbaan als beeldend kunstenaar vormden voorwerpen uit het dagelijks leven zijn voornaamste inspiratiebron. Oldenburg behoort daarmee tot de zogeheten pop-art kunstenaars. In zijn New Yorkse winkel 'The Store' verkocht hij zijn kunstwerken als koopwaar in een warenhuis. Tegenwoordig ziet men hem als een van de meest invloedrijke kunstenaars in Amerika.

Hij trouwde met de Nederlandse kunstenares Coosje van Bruggen. Samen maakten zij grote sculpturen voor de openbare ruimte. Zo ontstonden onder meer een enorme verrekijker of dito lipstick, inktgum of naald en draad. Ze kwamen vaak in parken of op pleinen te staan. Ook het Museum Boijmans Van Beuningen bezit een dergelijke sculptuur. Men plaatste deze aluminium schroefboog in de beeldentuin aldaar.

Vanaf 1961 experimenteerde Oldenburg met de vorm van de huis-, tuin- en keukenschroef. Sinds een bezoek aan Nederland had hij verder een fascinatie voor Rotterdam, haar haven en bruggen. De plannen voor de bouw van een brug over de Nieuwe Maas inspireerden hem tot het ontwerp van zijn Schroefbrug. Zijn muzes verenigden zich daarbij tot een wel heel bijzonder ontwerp: twee gigantische gebogen schroeven zouden met tuien het brugdek dragen. Auto's zouden door de gleuven van de schroefkoppen rijden. Om praktische redenen is het ontwerp van Oldenburg echter ter zijde geschoven. Het werd uiteindelijk de huidige Willemsbrug (1981).

De toenmalige directeur van Museum Boijmans Van Beuningen, Wim Beeren, waardeerde het plan echter zozeer dat hij met Oldenburg en zijn vrouw overeenkwam dat zij voor het museum een maquette van de Schroefbrug, een ets en

een grote schroefsculptuur zouden maken. De maquette is vervaardigd uit brons, aluminium en plastic. Het was Claes Oldenburg zelf die de plek aan de museumvijver koos voor 'zijn schroef'.

Bronnen:

Richard H. Axsom, David Platzker, Printed Stuff, Prints, Posters and Ephemera by Claes Oldenburg, A Catalogue Raisonné 1958-1996, New York (Hudson Hills) 1997.

<http://www.oldenburgvanbruggen.com>

<http://www.boijmans.nl>

Afbeeldingen:

Boven: Maquette van de schroefbrug over de Nieuwe Maas, 1980-1981, circa 51 x 253 x 114 cm.

Links: De schroef van Claes Oldenburg, 1982, circa 2,4 x 3,9 x 6,8 m.

